

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 218.416 van 12 maart 2012
in de zaak A. 198.014/IX-6971**

In zake : Sofie VAN DE HEIJNING die het geding hervat
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Roland Pockelé-Dilles en Frederik Emmerechts
 kantoor houdend te 2000 Antwerpen
 Stoopstraat 1, 5de verdieping
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Justitie

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 22 oktober 2010, strekt tot de
nietigverklaring van de beslissing van de minister van Justitie van 26 augustus
2010 houdende de weigering van de vraag van Sofie Van De Heijning tot
naamsverandering van “Van De Heijning” naar “Peeters”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord
ingediend en de verzoekster heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een verslag opgesteld.

De verzoekster heeft een verzoek tot voortzetting van het geding
en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 maart 2012.

Staatsraad Daniël Moons heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Kristine Dillen, die loco advocaten Roland Pockelé-Dilles en Frederik Emmerechts verschijnt voor de verzoekster, en attaché Brecht Vandenberghe, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Alexander Van Steenberghe heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Sofie Van De Heijning werd te Wilrijk geboren op 2 juli 1993, als kind uit het huwelijk van Catherine Neetens met Raymond Peeters.

Bij notariële akte van 31 juli 1997, gehomologeerd bij vonnis van de Jeugdrechtbank te Antwerpen op 22 september 1998, werd de dochter ten volle geadopteerd door Kurt Van De Heijning, de tweede echtgenoot van Catherine Neetens. Sindsdien dragen Sofie en haar broer Gertjan als familienaam Van De Heijning.

Na het instellen van een echtscheidingsvordering op 18 oktober 2001 is de verzoekster gescheiden van Kurt Van De Heijning. Het exclusief ouderlijk gezag over Gertjan en Sofie Van De Heijning werd toegewezen aan de moeder bij beschikking in kortgeding van de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, gewezen op 4 juli 2003.

3.2. Op 25 april 2009 dient de moeder van de verzoekster, een aanvraag in tot naamswijziging waarbij zij de familienaam van haar dochter Sofie wenst te wijzigen naar “Peeters”. Zij voert als redenen aan dat haar dochter geen contact meer heeft met Van De Heijning, die nooit heeft bijgedragen in de opvoeding en onderhoud, en van wie de moeder is gescheiden; en dat haar dochter nog steeds Raymond Peeters, haar biologische vader, als haar vader is blijven beschouwen. Gertjan Van De Heijning dient op dezelfde dag een vraag tot naamswijziging in. Tegen de afwijzing daarvan stelt laatstgenoemde een beroep tot nietigverklaring in bij de Raad van State. Deze zaak is gekend onder het nummer A. 198.013/IX-6970.

3.3. Bij brief van 18 februari 2010 belast de minister van Justitie de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Antwerpen met het verhoor van Kurt Van De Heijning. Uit het proces-verbaal van verhoor van 13 april 2010 van de lokale politie van de Voorkempen blijkt dat Van De Heijning geen bezwaar heeft tegen de naamswijziging.

3.4. Met een nota van 7 juli 2010 stelt de dienst naamsveranderingen van de FOD Justitie aan de minister voor om de naamsverandering van de verzoekster te weigeren.

3.5. Op 26 augustus 2010 neemt de minister van Justitie een weigeringsbeslissing. Die beslissing steunt op de volgende overwegingen:

“(…)

Onder verwijzing naar de in rubriek vermelde zaak heb ik de eer U mede te delen dat het toekennen van een naamsverandering krachtens de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, onderworpen is aan strikte voorwaarden.

Gelet op het principe van de vastheid van naam kan de naamsverandering slechts uitzonderlijk door Z.M. de Koning worden toegestaan en op voorwaarde dat het verzoek gesteund is op behoorlijk bewezen ernstige redenen; bovendien mag de gevraagde naam geen aanleiding geven tot verwarring en de verzoeker of derden niet kunnen schaden (artikel 3, lid 2, van vermelde wet).

Tot slot wens ik te preciseren dat de toelating om van naam te veranderen wettelijk beschouwd wordt als een gunst verleend aan betrokkene en niet als een recht voor deze laatste.

Na een grondig onderzoek van uw dossier moet ik U tot mijn spijt meedelen dat er in uw geval geen afdoende ernstige motieven in de zin van bovenvermelde wet voorhanden bevonden zijn om aan Z.M. de Koning voor te stellen uw dochter toelating te verlenen haar naam te veranderen in die van ‘Peeters’, mede in acht genomen het principe van de vastheid van naam, waarvan slechts om gewichtige redenen kan afgeweken worden.

Bij notariële akte van 31.07.1997 werd uw dochter ten volle geadopteerd.

Bij vonnis van de Jeugdrechtbank in de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen d.d. 22.09.1998 werd deze adoptie door de heer Van De Heijning en uw moeder gehomologeerd.

Er werd vastgesteld dat u de naam ‘Van De Heijning’ zou dragen.

Er zijn geen afdoende ernstige redenen voorhanden om, via een procedure tot naamsverandering op het gewijsde van het adoptievonnis terug te komen en uw dochter uitzonderlijk opnieuw toe te laten de naam ‘Peeters’ te dragen.

De naam wordt verkregen op de bij de wet opgelegde wijze (dit is in regel op grond van de afstamming), hij kan niet vrij gekozen worden.

Een procedure tot naamsverandering op basis van de wet van 15 mei 1987 is louter administratief en doet geen afbreuk aan de afstammingsband tussen vader en kind.

(...)”

3.6. Dit is de bestreden beslissing die aan de moeder van de verzoekster ter kennis werd gebracht bij brief van dezelfde datum.

IV. Geding hervatting

4. Sofie Van De Heijning geboren op 2 juli 1993 werd hangende de procedure meerderjarig, namelijk op 2 juli 2011. In de laatste memorie ingediend ter griffie op 9 januari 2012, deelt zij mede dat zij in eigen naam het geding verder zet.

V. Onderzoek van het enig middel

Standpunt van de partijen

5. De verzoekster roept de schending in van de artikelen 2 en 3 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en van het motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoekster wierp als ernstige redenen voor de naamsverandering op:

- 1° het gebrek aan contact met Van De Heijning;
- 2° het gebrek aan opvoeding door Van De Heijning;
- 3° het gebrek aan onderhoud door Van De Heijning;
- 4° het feit dat de biologische vader steeds als de echte vader beschouwd werd, ook na de adoptie;
- 5° de wens om de naam, die de verzoekster al eerder droeg, maar waarvan zij de verandering als kind (onvrijwillig) moest ondergaan na de adoptie door Van De Heijning, opnieuw te dragen.

De bestreden beslissing schendt de voornoemde rechtsregels en -beginselen aangezien de persoonlijk-emotionele elementen die de verzoekster heeft aangevoerd, niet mee werden betrokken bij de beoordeling van de aanvraag. De verzoekster lijdt er psychisch onder dat zij de naam Van De Heijning draagt en dit om de voormelde redenen.

De bestreden beslissing beperkt zich ertoe vast te stellen dat er geen afdoende ernstige motieven voorhanden zijn, en dat de procedure van naamsverandering louter administratief is en geen afbreuk doet aan de afstammingsband. Bijgevolg bestaat de motivering uit een loutere stijlformule, die aan de verzoekster niet duidelijk maakt waarom de door haar ingeroepen redenen niet als voldoende ernstig beschouwd worden. De motivering is inderdaad

stereotiep en niet toegespitst op de concrete situatie van de verzoekster, wat niet alleen wijst op een schending van de motiveringsplicht, maar ook op een onzorgvuldige behandeling van het dossier.

6. De verwerende partij antwoordt dat artikel 2 van de wet van 29 juli 1991 niet inhoudt dat op elk argument dient te worden geantwoord dat wordt opgeworpen. De minister van Justitie beschikt bij het behandelen van een verzoek tot naamswijziging over een volledige beoordelingsvrijheid. In dit geval is de motiveringsplicht onder de motiveringswet minder uitgebreid. De toelating om van naam te veranderen is een gunst en is geen recht zoals blijkt uit de artikelen 2 en 3 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en de voornamen. De procedure tot naamsverandering is louter administratief en doet geen afbreuk aan de afstammingsband. Wil men een naamswijziging bekomen, dient men aan 2 voorwaarden te voldoen. Enerzijds moet het verzoek tot naamsverandering op ernstige redenen steunen, anderzijds mag de gevraagde naam geen aanleiding geven tot verwarring en daarenboven mag de aanvrager of derden niet worden geschaad. De redenen opgegeven in de bestreden beslissing geven op afdoende wijze aan waarom er geen ernstige redenen voorhanden zijn om een naamswijziging toe te kennen. Het is niet aan de Raad van State om na te gaan of een verzoek tot naamswijziging op ernstige redenen steunt. De Raad van State heeft ter zake slechts een marginale toetsingsbevoegdheid. Volgens vaste rechtspraak van de Raad van State verzet het principe van de vastheid van naam er zich tegen dat een familienaam wordt gewijzigd om louter persoonlijk-emotionele redenen (RvS, De Blieck, nr. 164.239, 30 oktober 2006; RvS, Le Noir, nr. 202.434). De administratieve procedure tot naamswijziging is niet geëigend om het psychisch lijden, waarop de verzoekster een beroep doet, ten gevolge van het dragen van de familienaam Van De Heijning, te ondervangen. Het feit dat de verzoekster haar biologische vader steeds als feitelijke vader is blijven beschouwen, kan niet worden weerhouden. Als automatisch gevolg van de volle adoptie verkreeg de verzoekster, overeenkomstig de wettelijk vastgestelde regeling, de naam van Van De Heijning. Het verkrijgen van de familienaam berust op een vooraf bepaalde wettelijke regeling en de familienaam kan dan ook niet vrij

worden gekozen. De familienaam wordt steeds onafhankelijk van de wil van de drager verkregen. Uit de motivering van de bestreden beslissing kan de verzoekster opmaken waarom haar aanvraag tot naamswijziging niet werd ingewilligd. Zo wordt er in de bestreden beslissing onder meer vastgesteld dat de afstammingsband van de verzoekster met Peeters, door haar adoptie door Van De Heijning, werd verbroken en dat er geen afdoende ernstige redenen voorhanden zijn om, via de procedure tot naamswijziging, op het gewijsde van het adoptievonnis van 22 september 1998 terug te komen. De beoordeling van de verwerende partij steunt dan ook op juiste en in rechte aanvaardbare motieven. De beoordeling van de bestreden beslissing is dan ook niet kennelijk onredelijk te noemen.

7. De verzoekster stelt in haar repliek dat de opgeworpen persoonlijk-emotionele redenen wel degelijk ernstig zijn. De afwijzing door de verwerende partij van de persoonlijk-emotionele elementen zijn op automatische wijze onderzocht, zonder dat de verwerende partij in concreto heeft nagegaan of dit geen ernstige redenen kunnen zijn. De argumentatie dat de persoonlijke elementen geen ernstige redenen zouden uitmaken, is een argumentatie post factum. De voorliggende procedure beoogt niet een herstel of ongedaan maken van afstammingsbanden, maar enkel datgene wat het voorwerp van de procedure uitmaakt, met name een naamswijziging. De verzoekster weet dat de afstammingsband onherroepelijk is ten gevolge van adoptie, nu een eerdere procedure tot herroeping van de adoptie is mislukt. De voorliggende zaak verschilt van de arresten De Blicq en Le Noir. In het eerste arrest geeft de Raad van State aan dat de verwerende partij op goede gronden overweegt dat de emotionele redenen niet volstaan. Dit is in de voorliggende zaak niet aanwezig. In het tweede arrest heeft de Raad van State enkel vastgesteld dat de in die zaak optredende verzoeker niet kon aantonen dat de beoordeling van de minister over de emotionele redenen kennelijk onredelijk was. In de bestreden beslissing wordt in het geheel niet gewezen op de persoonlijk-emotionele redenen. Naast de algemene motieven wordt in de beslissing louter geponeerd dat er geen ernstige redenen zijn, maar wordt niet uitgelegd waarom dit niet zo is. De verzoekster kan hieruit niet afleiden of de verwerende partij haar aanvraag correct of in redelijkheid heeft beoordeeld, noch

waarom deze precies werd afgewezen. Ook de motivering in verband met de gevolgen van de volle adoptie toont niet aan waarom de opgeworpen redenen niet ernstig genoeg zouden zijn om de gevraagde naamsverandering toe te kennen.

8. In de laatste memorie betwist de verzoekster andermaal dat de bestreden beslissing afdoende gemotiveerd is, omdat zij niet toelaat te achterhalen waarom de door haar aangevoerde redenen niet “als ernstig werden beoordeeld”, door de verwerende partij.

Zij voegt daaraan toe dat de loutere vaststelling dat er in de bestreden beslissing sprake is van de vastheid van naam en dat de verzoekster haar familienaam verkreeg via de procedure van volle adoptie geen beoordeling is van de ernst van de persoonlijk-emotionele redenen die zij opgaf en dit noch expliciet, noch impliciet.

Zij besluit dat de motivering van de bestreden beslissing niet afdoende is, aangezien zij niet toelaat te achterhalen of de verwerende partij haar aanvraag correct of in redelijkheid heeft beoordeeld, noch op welke wijze zij tot een beslissing is gekomen, en dat de motieven van de bestreden beslissing stijlformules zijn, die “duidelijk in een veelheid van gevallen telkens mechanisch worden opgeworpen”.

Beoordeling

9. Luidens artikel 2 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen moeten de individuele bestuurshandelingen, zoals de thans bestredene, uitdrukkelijk worden gemotiveerd. De beslissing die aan de betrokkene wordt meegedeeld, moet niet enkel het dictum bevatten, maar eveneens de redenen op grond waarvan de beslissing werd genomen. Deze verplichting heeft evenwel een meer beperkte draagwijdte dan de motiveringsverplichting die geldt voor jurisdictionele beslissingen, zoals bepaald in artikel 149 van de Grondwet. In de beslissing moet

niet op elk argument dat door de betrokkene wordt aangevoerd, afzonderlijk worden geantwoord. Het volstaat dat de beslissing duidelijk de redenen doet kennen die haar verantwoorden.

Artikel 3 van de genoemde wet bepaalt dat de opgelegde motivering in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen. Deze motivering moet afdoende zijn. Dit laatste betekent dat de motivering pertinent moet zijn, wat inhoudt dat de motivering duidelijk met de bestreden beslissing moet te maken hebben, en dat zij draagkrachtig moet zijn, wat betekent dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen. De betrokkene moet in de haar aanbelangende beslissing de motieven kunnen lezen op grond waarvan ze werd genomen zodat zij kan nagaan of de overheid is uitgegaan van gegevens die in rechte en in feite juist zijn, of zij die correct heeft beoordeeld, en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar beslissing is kunnen komen. De motivering moet de betrokkene in staat stellen om met kennis van zaken te oordelen of het zinvol is de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden.

10. Uit de bestreden beslissing blijkt dat de afwijzing van het verzoek tot naamswijziging te dezen steunt op het ontbreken van ernstige redenen, in de zin van artikel 3, derde lid, van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen.

Meer in het bijzonder wordt in de bestreden beslissing overwogen dat “er geen afdoende ernstige redenen voorhanden zijn, om via een procedure tot naamsverandering op het gewijsde van het adoptievonniss terug te komen”, en aan de verzoekster uitzonderlijk opnieuw toe te laten de familienaam “Peeters” te dragen.

Voorts houdt de bestreden beslissing een verwijzing in naar het vonnis van de Jeugdrechtbank te Antwerpen van 22 september 1998 waardoor de adoptie van de verzoekster door K. Van De Heijning en haar moeder werd

gehomologeerd en waardoor werd vastgesteld dat de verzoekster de naam “Van De Heijning” zou dragen.

11. In de bestreden beslissing wordt evenwel niet ingegaan noch geantwoord op de volgende argumenten die de verzoekster in haar aanvraag tot naamswijziging aanvoert:

- C. Neetens, de moeder van de verzoekster is reeds jaren uit de echt gescheiden van K. Van De Heijning, zodat de verzoekster geen contact meer heeft met laatstgenoemde, wat wordt bevestigd door K. Van De Heijning in het proces-verbaal van 13 april 2010 van de lokale politie van de Voorkempen;
- bij beschikking van de Voorzitter in kortgeding van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen gewezen op 4 juli 2003 werd de uitoefening van het ouderlijk gezag van de verzoekster, geboren op 2 juli 1993, uitsluitend opgedragen aan haar moeder, zodat K. Van De Heijning de verzoekster niet heeft opgevoed en evenmin heeft onderhouden;
- het feit dat de verzoekster haar biologische vader (Peeters) steeds als haar echte vader heeft beschouwd, ook na de adoptie;
- de wens van de verzoekster, om de familienaam Peeters, die zij al eerder droeg, maar waarvan zij de wijziging in “Van De Heijning” als kind, buiten haar wil, moest ondergaan ten gevolge van de adoptieprocedure, opnieuw te dragen.

Bijgevolg werden voornoemde argumenten niet betrokken bij de besluitvorming en werd evenmin rekening gehouden met voornoemde verklaring van K. Van De Heijning aan de verbalisanten, waarin staat te lezen dat laatstgenoemde geen bezwaar heeft dat “Gertjan (de broer van de verzoekster) en Sofie hun naamsverandering naar Peeters doorvoeren”.

12. Het enig middel is in voornoemde mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de beslissing van de minister van Justitie van 26 augustus 2010 houdende de weigering van de aanvraag van Sofie Van De Heijning tot naamsverandering van “Van De Heijning” naar “Peeters”.

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 12 maart 2012, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Vera Wauters,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Vera Wauters

André Vandendriessche